

Lausunto kestävään kehitykseen liittyvästä yhteistyöstä Varsinais-Suomessa ja Ohjelma 2030 -luonnoksesta

236/11.00/2020

Rakennus- ja ympäristölautakunta 01.04.2020 § 66

Valmistelija**Esittelijä**

Ympäristönsuojelupäällikkö Carl-Sture Österman, puh. 044 458 5927

Ympäristönsuojelupäällikkö Carl-Sture Österman, puh. 044 458 5927

etunimi.sukunimi@parainen.fi

Valonia on toiminut kestävän kehityksen yhteistyöelimenä Varsinais-Suomessa jo yli 20 vuoden ajan. Valonia tukee kuntia ja tarjoaa tiettyjä lisäresursseja. Kaikki Varsinais-Suomen 27 kuntaa ovat tällä hetkellä mukana Valonian toiminnassa.

Valonian Ohjelma 2030 ohjaa kuntia kohti yhteisiä tavoitteita ja tarjoaa mahdollisuuden käyttää hyväksi Valonian laajaa asiaosaamista. Valonian kautta koordinointi antaa kunnille mahdollisuuden hyödyntää syntyvää yhteistyötä ja synergiaa.

Uusi ohjelmakausi ulottuu aina vuoteen 2030 asti. Tämä on kansainvälisestikin tunnistettu tarkasteluvuosi, johon mennessä on pystyttävä merkittäviin edistysaskeliin sekä ilmastonmuutoksen vastaisissa toiminnoissa, luonnon monimuotoisuuden hupenemisen pysäyttämiseksi että luonnonvarojen kestävämmässä käytössä. Samalla tulee varmistaa, että siirtymä kohti kestävämpää yhteiskuntaa tapahtuu oikeudenmukaisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla. Sitoutumalla maakunnan yhteiseen ohjelmaan kunnat saavat parhaassa tapauksessa lisää resursseja toteuttaakseen sen, mitä niiltä odotetaan. Ohjelmakauden aikana toimintaa arvioidaan vuosina 2024 ja 2027.

Tästä nyt esillä olevasta ohjelmasta pyydetään lausunto kaikilta Varsinais-Suomen kunnilta 15.4. mennessä. Lausunnoissa kunnat voivat esittää mielipiteitä painopistealueista, joihin kukin kunta haluaa kiinnittää huomiota. Näitä voivat olla esim. kestävät liikkumistavat, uusiutuva energia, energiatehokkuus, ympäristökasvatus, kestävät hankinnat, vesihuolto, metsätaloussuunnitelmat, ravinteiden kierrätys ja kiertotalous. Nämä lausunnot otetaan huomioon laadittaessa maakuntahallituksessa hyväksyttävää Ohjelma 2030:n lopullista versiota.

Valonia koostaa vuosittain toimintakertomuksen, ohessa vuoden 2019 toimintakertomus.

Kuntien maksama jäsenmaksu muodostaa neljäsosan Valonian talousarviosta, ja nämä rahat toimivat mm. hankkeiden omarahoituksena. Vuodesta 2021 lähtien jäsenmaksu on tarkoitus periä kuntalaisten määrän perusteella.

Ohjelma 2030**Hiilineutraalius / luonnon monimuotoisuus / luonnonvarojen kestävä käyttö**

Ohjelma 2030:tä tarvitaan, koska ihmiskunta on joutunut sen tosiseikan eteen, että elämme keskellä globaalia kestävyyskriisiä, luonnon monimuotoisuus köyhtyy ja globaalista lämpenemisestä on selkeitä merkkejä.

Kunnat muodostavat luonnollisen alustan kestäväälle kehitykselle niin paikallisesti kuin alueellisestikin. Valonian toiminnan tavoitteena on kuntien tukeminen. Valonia on puolueeton ja laaja-alainen asiantuntijaorganisaatio, joka on tehnyt tätä työtä kuntien tarpeiden pohjalta jo yli 20 vuoden ajan. Toimintaa on nyt tarkoitus kehittää ja päivittää jatkuvasti. Tavoitteita, joihin Suomi on valtakunnan tasolla sitoutunut, ovat mm. ravinneneutraalius, luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttäminen, vesistön hyvä ekologinen tila, ruokahävikin vähentäminen ja hiilineutraalius. Yhtenä Valonian tavoitteista on myös myötävaikuttaa siihen, että siirtymä kohti kestävämpää yhteiskuntaa tapahtuu oikeudenmukaisesti ja että toiminta suunnitellaan niin, että mahdollisimman monella on mahdollisuus osallistua toimenpiteisiin.

Ohjelmassa painotetaan sitä, että yhteistyö eri organisaatioiden välillä ja eri tasoilla on tärkeä osa resurssien tehokasta käyttöä. Seurantaa ja arviointia varten on olemassa erilaisia indikaattoreita ja mittalukuja, joita seurataan. Ohjelma, toimenpiteet ja niiden teho arvioidaan vuosina 2024 ja 2027.

Oheismateriaali

Ohjelma 2030 -luonnos, Vuosikertomus 2019, vuoden 2021 vuosimaksut

Ehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunnan ehdotetaan toteavan seuraavaa lausuntonaan kestävään kehitykseen liittyvästä yhteistyöstä Varsinais-Suomessa ja Valonian Ohjelma 2030:sta:

Paraisten kaupunki on yksi niistä kunnista, jotka yli 20 vuotta sitten olivat mukana luomassa Turun seudun kuntien välistä kestävä kehityksen yhteistyötä. Tätä pidettiin tuolloin ja pidetään edelleen nyt Varsinais-Suomen liiton johdolle toimivana vaihtoehtona asiaosaamisen ja resurssien ylläpitämiseksi tätä tärkeää työtä varten.

Valonian Ohjelma 2030 on monipuolinen ja kattaa useimmat kestävä kehityksen toteuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Tavoite, eli kuntien kestävä kehityksen työn tukemisen jatkaminen, on hyvä. On myös tärkeää, että ohjelma, toimenpiteet ja niiden vaikutus tosiaan arvioidaan suunnitellusti vuosina 2024 ja 2027.

Paraisten kaupungille jäsenmaksujen suunniteltu muutos vuodesta 2021 lähtien johtaisi siihen, että vuosimaksu nousisi 12 000 euroon. Ehdotetaan, että Parainen pysyy tästä huolimatta Valonian jäsenenä ja että jäsenmaksu varataan jatkossakin ympäristönsuojelutoimiston talousarvioon.

Toimivien, kestävien logistiikkaratkaisujen edistäminen tavaroiden, materiaalien, ajoneuvojen ja henkilöiden liikkumisessa on hyvin tärkeää Paraisten kaltaiselle saaristokaupungille, jossa on haastavat liikenneyhteydet. Toimivaa joukkoliikennettä ja tavarakuljetuksia koskevat uudet innovaatiot sekä uudet kestävät ja ympäristöystävälliset ratkaisut ovat tärkeitä. Valonia voisi olla mukana

selvittämässä toimivia malleja, luomassa verkostoja ja haastamassa aktiivisesti kuntia ja ELY-keskusta testaamaan uusia innovaatioita.

Kunnissa täytyy luoda, arvioida ja ottaa käyttöön malleja ja kestäviä kriteerejä julkisille hankinnoille. Valonien tulee ottaa tässä aktiivisempi rooli kuntien informoinnissa, tehdä yhteistyötä asiassa ja myötävaikuttaa siihen, että kriteerit otetaan käyttöön tavaroiden ja palvelujen hankinnoissa.

Keskeisellä paikalla Saaristomeressä sijaitsevana saaristokuntana, joka on mukana Ravinneneutraali kunta -hankkeessa, Parainen antaa arvoa rehevöitymistä vähentäville ja ravinnepestöjä ehkäiseville toimenpiteille. Ehkäisevien toimenpiteiden lisäksi tarvitaan myös toimenpiteitä Saaristomeressä ja Itämeressä jo olevien ravinteiden poistamiseksi. Kalastusta sekä logistiikkaa, satojen ja ruo'on ja vesikasvillisuuden käyttöä tukevia toimenpiteitä täytyy tukea ja priorisoida, samoin kuin ravinteiden paikallisen hyödyntämisen mahdollistavia toimenpiteitä.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksianto

Varsinais-Suomen liitto; kirjaamo@varsinais-suomi.fi